

ΣΑΜΨΩΝ

Απ' τὸ θίασο τῆς Κυβέλης; στὰ «Διονύσια» ἐπαίχτηκε ἐδῶ καὶ εἴκοσι μέρους ὁ «Σαμψών» τοῦ Γάλλου συγγραφέα Μπρασσάρ. Ὁ συγγραφέας στὸ ἔργο αὐτὸ παραβάλλει μὲ ἐπιτυχία τὸν ἥρωά του Ζίκ Μπρασσάρ μὲ τὸν Σαμψών, ποῦ γκερέμισε τὸ ναὸ καὶ κάτω ἀπ' τὰ ἐρείπιά του σκότωσε τοὺς ἐχθρούς του τοὺς Φιλιπταίους καὶ σκοτώθηκε κι' αὐτός.

Ὁ Ζίκ Μπρασσάρ εἶνε ἕνας τύπος τῆς πιὸ χαμηλῆς κοινωνικῆς ὑποστάθμης, καὶ ἀπὸ τέτοιος, γίνεται μὲ τὴ δύναμή του ἕνας βαθύπλουτος καὶ ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ παίρνει γιὰ γυναῖκα του μιὰ κόρη ἀπ' τις καλλίτερες οἰκογένειες τῆς Γαλλίας, τὴν κόμησης Ἄννα Ντ' Ἀντελίν. Ἐτσι νικᾷει ὅλα τὰ κακὰ καὶ καχεκτικὰ βλέμματα τῶν ἐχθρῶν του καὶ τ' ἀλλάζει σὲ μειδιήματα. Αὐτὸ εἶνε τὸ πελώριο ἐγὼ ποῦ ἔχει. Μὲ τὴ μεγάλη δύναμή του νικοῦσε πάντοτε καὶ κέρδιζε. Ἐτσι ἤθελε νὰ γίνεταί καὶ τὸ κατάφερνε. Γώρα πιά εἶχε παντρευτῆ, πῆρε μιὰ κόρη τῆς ἀριστοκρατίας ποῦ δὲν εἶχε χρήματα, τὴν ἔκανε γυναῖκα του. Αὐτὴ ὅμως δὲν μπορούσε νὰ ὑποφέρει τὸ πούλημά της σ' αὐτὸν τὸν τυχάρπαστο· καὶ γι' αὐτὸ τὸν μισοῦσε μ' ὅλη της τὴν ψυχὴ, τῆς ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸν ἀγαπήσῃ.

Μὰ! ὁ Ζίκ ἤθελε ν' ἀγαπηθῆ ἀπ' αὐτὴν, αὐτὸς ποῦ γινότανε δούλος της, αὐτὸς ποῦ τὴν λάτρευε. Τὸ ἤθελε αὐτὸ κι' ἔτσι ἔπρεπε νὰ γίνῃ.

Ἦταν λοιπὸν ἀνάγκη μεγάλη ὁ Ζίκ νὰ πάῃ στὸ Λονδίνο γιὰ μιὰ σπουδαία ὑπόθεση. Δὲν πηγαίνει ὅμως γιατί μπαίνει στὴ μέση ἡ Γκράς καὶ τοῦ ἔλει πῶς τὸ ἴδιο βράδυ ποῦ θάφευγε, θὰ τὸν ἀπατοῦσε ἡ γυναῖκα του μὲ τὸν Γκωβαῖν. Μὲ τὸν ἄνθρωπο ποῦ αὐτὸς μόνο τὸν ἀνέδειξε, μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο ποῦ ἦταν δημιούργημά του.

Μένει λοιπὸν καὶ βλέπει πῶς ἡ γυναῖκα του λείπει τὰ μεσάνυχτα ἀπ' τὸ σπίτι. Σὰν γύρισε αὐτὴ, ὕστερα ἀπὸ μιὰ συζυγικὴ σκηνή, τῆς ἔλει πῶς θὰ φύγῃ γιὰ τὸ Λονδίνο μὲ τὸ πρῶνὸ τραῖνο· δὲν φεύγει ὅμως, παρα πάει σ' ἕνα ξενοδοχεῖο, μὲ τὸν σκοπὸ νὰ καταστρέψῃ κυριολεκτικὰ τὸν Γκωβαῖν· ὄχι ὅμως νὰ μονομαχήσῃ μ' αὐτὸν ποῦ ἦταν καλὸς σπαθιστής, καὶ ποῦ ἦταν βέβαιος πῶς θὰ ἦταν αὐτὸς τὸ θῦμα. Δὲν τοῦ ἀρέσει καθόλου αὐτὸς ὁ ρόλος. Γι' αὐτὸ προκαλεῖ πτώση μεγάλη στὶς μετοχὰς τοῦ Αἰγυπτιακοῦ χαλκοῦ, ποῦ σ' αὐτὲς ὁ Γκωβαῖν εἶχε ξοδέψῃ ὅτι εἶχε καὶ δὲν εἶχε. Ἐτσι καταστρέφει τὸν Γκωβαῖν· καταστρέφεται ὅμως κι' ὁ ἴδιος ἀλλὰ δὲν τὸν νοιάζει. Γυρίζει στὸ σπίτι του κατεστραμμένος ἐντελῶς καὶ ἡ γυναῖκα του τὸν συμπαθαίνει γιὰ ὅλα αὐτὰ ποῦκαμε γι' αὐτὴν, καὶ τοῦ ὑπόσχεται πῶς θὰ κατορθώσῃ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ.

Τὸ ἔργο γενικὰ ἀρκετὰ δυνατό. Δὲν ὑπάρχει σ' αὐτὸ κίνηση τύπων ποῦ ν' ἀξίζοι τὸν κόπο, ἐκτὸς ἀπ' τὸν τύπο τοῦ Ζίκ Μπρασσάρ. Ὅλοι οἱ ἄλλοι στὴ σκηνή εἶνε μιὰ ρουτίνα, καθὼς ρουτίνα εἶνε καὶ τὸ φινάλε του.

Ὁ κ. Βεάκης στὸ ρόλο τοῦ Ζίκ Μπρασσάρ ὑπέροχος, καὶ σὲ μερικὰς στιγμὲς ἀφθαστος, ὅπως ὅταν γυρίζει ἡ γυναῖκα του ἀπ' τὸ ὄργιο τοῦ café de la paix. Ἐκεῖ δείχνει ὅλη τὴ δύναμη ποῦχε στὸν

χαρακτῆρα του. Μεγάλῃ του ἡ μετάπτωση, ὕστερα ἀπ' τὸ τηλεφώνημα, ποῦ ξεκλειδώνει τὴν Ἄννα ἀπ' τὴν κάμαρα. Ὅμοια πολὺ μεγάλος ἦταν τὴν ὥρα ποῦ ὁ Γκωβαῖν εἶνε στὸ ξενοδοχεῖο καὶ τρῶνε μαζί· ἐκεῖ δείχνει ὅλη τὴ χαρὰ ἑνὸς ἀνθρώπου, ποῦ καταστρέφει ὥρα μὲ τὴν ὥρα τὸν ἐχθρό του, ποῦ τὸν ἔχει ἀπέναντί του· καὶ ὅταν φωνάζει τὸν Γκωβαῖν ἀπ' τὸ διπλὰνὸ δωμάτιο, ποῦ πῆγε νὰ κοιμηθῆ καὶ τοῦ ἔλει· «Γκωβαῖν εἶσαι ἕνας παληάνθρωπος». Στὸ ρόλο τοῦ ὑπέρτερου ἀνθρώπου μὲ τὸν Γκωβαῖν, δὲν θὰ τὸν ἔφτανε κανεὶς· ἦταν σωστός καλλιτέχνης. Καθὼς καὶ στὸ τέλος, στὴν τέταρτῃ πράξῃ, ὅταν λέῃ τὰ ὄμορφα λόγια στὴ γυναῖκα του.

Γιὰ τὴν κ. Κορίννα Ζ. ἴσως ὁ ρόλος τῆς Ἄννας, νὰ εἶνε λίγο δύσκολος. Δὲν ἔχει καθόλου καλὰς μεταπτώσεις στὶς διάφορες σκηνὰς, ποῦ θάθεταν μιὰ πιὸ δυνατὴ καλλιτέχνη. Θὰ ἦταν πιὸ καλὴ, ἂν στὴ τελευταία πράξῃ, τὸ «μείνε Ζίκ», τῶλεγε λιγώτερο δραματικά· ὅπως καὶ τὸ «ἀφήσέ με» στὴ δευτέρῃ πράξῃ, ποῦ ὁ ἄντρας της πάει νὰ τῆς πιάσῃ τὸ χέρι. Γενικὰ ἡ κ. Κορίννα Ζ. ἔπαιξε μ' ὅλη της τὴ δύναμη, ποῦ μπορούσε νάχη, εἶπε πολὺ ὄμορφα τὸ μαθηματάκι της καὶ μὲ τὸ ἴδιο ὕψος. Μοῦ φαίνεται πῶς καλλίτερα θὰ τῆς πῆγαινε ὁ ρόλος τῆς Γκράς. Μ' αὐτὸ ὅμως δὲν θέλω νὰ εἰπῶ, πῶς ἡ Κα Πλεμενίδη ἔπαιξε λιγώτερο καλά· ἐκεῖ ποῦ ἦτανε βαλμένη· ἔπαιξε καλά καὶ μὲ τὸ πάρα πάνω. Ἐκδικεῖται μὲ ὄμορφο παίξιμο τὸν Γκωβαῖν στὴν τρίτῃ πράξῃ. Ὁραῖα ἡ φωνὴ της παντοῦ, καθὼς πολὺ καλὴ ἡ ἐμφάνισή της, σὰν κυρία μὲ τουαλέτα χοροῦ στὴ πρώτη πρῶτῃ πράξῃ καὶ στὴν τρίτῃ μὲ φόρεμα περιπάτου, ποῦ συναντιέται μὲ τὸν Ζίκ, στὸ ξενοδοχεῖο του. Ἄν δάγκωνε λιγάκι πιὸ λίγο τὰ χεῖλάκια της, ὅταν κακίωνῃ, θὰ ἦταν πιὸ φυσικὴ, καὶ δὲ θὰ κινδύνευε νὰ τὰ ματόσῃ.

Ὁ κ. Λούης στὸν ρόλο τοῦ Γκωβαῖν πολὺ καλά βαλμένος, μπαίνει καλά στὴν τρίτῃ πράξῃ σὰν ἐκνύχτης, παίξει σὰν σωστός εὐπατρίδης, ποῦ εἶναι ὁ ρόλος του. Μόνον στὴ πρώτη πράξῃ ποῦ παρακάνει τὸν μῶρτη, ὅταν μιλήῃ μὲ τὴν Ἄννα σὰν τὴν χαιδεύει στὸ σαγόνι. Νομίζω πῶς ἕνας noble, καθὼς ἦτανε θὰ εἶχε πιὸ εὐγεῖκὸ λιγάκι φέρεσιμο. Στὰ ἄλλα πολὺ δυνατός. Ἀφθαστος ὅταν περνᾷ τὸ παράρτημα κι' ἀκούῃ τὸν πανικὸ τοῦ χρηματιστηρίου, ποῦ βλέπει πῶς τὴν καταστροφὴ του.

Πολὺ καλά στὸ ρόλο τοῦ Μάξ, ἔπαιξε ὁ κ. Πλεμενίδης, ποῦ ἦταν ἕνα γλεντζέδικὸ τρελλόπαιδο· ἴδιως πολὺ καλὸς στὴ δευτέρῃ πράξῃ ποῦ ἔρχεται μεθυμένος ἀπὸ τὸ Μάξιμ καὶ δὲν τὸν νοιάζει γιὰ τίποτα.

Πολλοὶ εἶπαν πῶς τὸ τραπέζι στὴ τρίτῃ πράξῃ βάστηξε λίγο. Μοῦ φαίνεται πῶς ἔτσι ἔπρεπε νὰ εἶναι γιατί ὁ Γκωβαῖν καθὼς εἶπε δὲν πείναγε, ἐνῶ ὁ Ζίκ καλλίτερα θάχε νὰ μιλήῃ στὸν καναπέ μὲ τὸν ἐχθρό του καὶ νὰ παίξῃ μαζί του, τὴ στιγμὴ ποῦ τὸν νικοῦσε.

Τὸ ἔργο αὐτὸ, παίχθηκε ἴσως περισσότερες φορὲς ὅσο ὅτι ἔπρεπε, ἐνῶ ἄλλα μεγαλύτερα ἀπὸ αὐτό, δυστυχῶς βασισθύνται μόνο δύο καὶ τρεῖς βραδύς.